

Pfv.IV.22.158/2012/7.szám

A Kúria a dr. Csorba Boldizsár törvényes képviselő által képviselt I. rendű és az II. rendű felpereseknek a dr. Bíró Barnabás jogtanácsos által képviselt Vas Megyei Rendőr-főkapitányság alperes ellen közigazgatás jogkörben okozott kár megtérítése iránt a Győr-Moson-Sopron Megyei Bíróság előtt 31.P.20.109/2011. számon megindított és a Győri Ítéltábla Pf.I.20.328/2011/6. számú jogerős ítéletével befejezett perében a felperesek által 10. és 11. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán megtartott tárgyaláson meghozta a következő

ítéletet:

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felpereseket, hogy 15 napon belül fizessenek meg az alperesnek személyenként 5000 (ötezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A le nem rótt 130.000 (százharmincezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Ez ellen az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A jogerős ítélet alapjául szolgáló tényállás szerint az I.r. felperes a Vas Megyei Bíróság által, a II.r. felperes a Fővárosi Bíróság által nyilvántartásba vett társadalmi szervezet. 2008. október 23-án a ..on és ..en megtartott ünnepségeken a II.r. felperes egyes tagjai az általa rendszeresített egyenruhákban jelentek meg. A rendezvény narrátora .. nemzetőr vezérőrnagyként, .. nemzetőr dandártábornokként és .. nemzetőr őrnagyként mutatta be. A rendezvény befejezését követően e személyeket igazoltatták és

2008. november 6-án jogosulatlan címhasználat miatt szabálysértési eljárás indult ellenük.

A felperesek kereseti kérelmükben egymás közt egyenlő arányban 1.000.000 forint nem vagyoni és 300.000 forint vagyoni kártérítés, valamint késedelmi kamatai megfizetésére kérték kötelezni az alperest. Álláspontjuk szerint az alperes megsértette a személyiségi joghoz tartozó gyülekezési jogot, amihez hozzátartozik az egyenruha viselése is. A szabálysértési eljárás lefolytatása és a rendőrség indokolatlan zaklatása miatt a tagok nagy számban léptek ki a társadalmi szervezetből. A korábbi taglétszám helyreállítását tenné lehetővé a nem vagyoni kártérítés azzal, hogy a médián keresztül tájékoztatnák az embereket. A vagyoni kárigényt arra alapították, hogy a kilépett személyek ruházati ellátásban részesültek, amit a felperesek finanszíroztak. Annak visszakövetelésére nincs lehetőség, mert nem a tagnak felróható okból került sor a tagsági jogviszony megszűnésére.

Az elsőfokú bíróság jogi álláspontja szerint, mivel a hatóság intézkedésére és a szabálysértési eljárásra nem a felperesekkel, hanem a felperesek tagjaival szemben került sor, az alperes helyesen hivatkozott arra, hogy közte és a felperesek között nem jött létre közigazgatási jogviszony. Közvetlen érintettség és a megsértett személyiségi jog hiányában a felperesek személyiségi jogsértésre alapított igényt alappal nem érvényesíthetnek. A gyülekezési jog jogosultjai nem a felperesek, hanem a felperesek tagsága. A sérelmezett igazoltatás önmagában jogsértést nem valósított meg. Annak módját pedig a felperesek sem kifogásolták. Az elsőfokú bíróság kifejtette, hogy nem vitásan a rendvédelmi szerveknél rendszeresített egyenruha és rendfokozatok, továbbá a felperes tagjai által használt egyenruha és rendfokozatok között jelentős hasonlóság fedezhető fel. A rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (Rtv.) 1. § (2) bekezdés b) pontja alapján, továbbá a 29. § (1) bekezdése alapján az igény érvényesítés alapját jogellenes magatartásként nem képezheti az, hogy a rendőr, ha a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 62/2007. (XII.23.) IRM rendelet 38. § szerint szabálysértés elkövetését feltételezve, igazoltatta a rendezvényen megjelent és egyenruhát viselő személyek egy részét.

A szabálysértési feljelentés tekintetében hivatkozott a szabálysértésekről szóló 1999. évi LXIX. törvény és az egyes szabálysértésekről szóló 218/1999. (XII.28.) Korm. rendelet rendelkezéseire. Kifejtette, hogy az alperes által csatolt fényképfelvételekből a szabálysértési eljárás során keletkezett határozatokból megállapítható, hogy a II.r. felperes tagjainak rendfokozata azonos, egyenruhája pedig rendkívüli módon hasonlít a fegyveres szerveknél rendszeresített egyenruhára, illetve rendfokozatra. Önmagában az, hogy a bíróság nem látta

megvalósultnak a szabálysértés elkövetését, nem alapoz meg kártérítési felelősséget, az alperes magatartása nem felróható. Mérlegelési körbe tartozik annak megítélése, hogy a II.r. felperes által rendszeresített egyenruha mennyiben feleltethető meg a fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló törvényben meghatározott szerveknél rendszeresített egyenruhának, rendfokozatnak vagy ezek utánzatának. Amennyiben az egyenruha viselése szabálysértést valósít meg, azt nem befolyásolja, hogy a II.r. felperes alapszabályában és a II.r. felperes által kiállított igazolványban milyen rendelkezések szerepelnek arról.

Az ítéletábra egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy az alperes nem közvetlenül a felperesekkel szemben járt el, a sérelmezett intézkedéseknek .. és .. voltak az alanyai, ezért a peres felek közötti közigazgatási jogviszony hiánya folytán a közigazgatási jogkörben okozott kár megtérítése iránti igénynek nincs jogalapja. Amennyiben a jogalap megállapítható lenne, abban az esetben sem lenne jogi lehetőség a szabálysértési határozat megsemmisítésére.

Alaptalannak ítélte a felperesek fellebbezési érvelését, miszerint tévesen marasztalta az elsőfokú bíróság a felpereseket a jogtanácsosi munkadíj megfizetésében.

A jogerős ítélet ellen a felperesek nyújtottak be felülvizsgálati kérelmet, amelyben annak megváltoztatását és annak megállapítását kérték, hogy az ítéletek megalapozatlanok, törvénytörőek. Kérték új eljárás lefolytatásának elrendelését. Előadták, hogy a rendezvényen a rendészeti szervek ok nélkül igazoltatásba kezdtek és szabálysértési eljárást kezdeményeztek azon nemzetőrök ellen, akik az alapszabályban megjelölt és a bejegyző bíróság által elfogadott egyenruhát és rangjelzést viselték. Az igazoltatás során a nemzetőrök bizonyították igazolványukkal, hogy egyenruha viselésére jogosultak, azonban ezt az igazolást nem fogadták el a rendőri szervek. Szabálysértési eljárást indítottak, és nyolc nemzetőr bűnösségét megállapították, őket pénzbüntetéssel sújtották. Négy nemzetőrt felmentettek a bíróságok. Megállapították, hogy a nemzetőrséget az alapszabályok alapján jegyezték be, és mivel az tartalmazza, hogy a nemzetőr jogosult egyenruhát és rangjelzést viselni, a személy nem jogtalanul, hanem jogosultan viselte az egyenruhát és a rangjelzést. Aki utasításra cselekszik, azt felelősségre vonni nem lehet. Az eljárásra a bejegyzés helye szerinti főügyészség kezdeményezésére a bejegyző megyei bíróság jogosult kizárólagosan eljárni az egyesülési jogról szóló 1989. évi II. törvény alapján. A nemzetőrséget erkölcsileg kár érte azzal, hogy illegalitásba kényszerítették. A tagoknak nem róható fel, hogy kiléptek, így nem kellett nekik visszaadni az egyenruhákat, ami kimeríti a kár fogalmát. Hivatkozott arra, hogy a rendőrség közigazgatási szerv, az alperest pedig nem ügyvéd képviselte, így a perköltség álláspontjuk szerint indokolatlan.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte.

A felülvizsgálati kérelem az alábbiak szerint alaptalan.

A felperesek kereseti kérelmükben személyhez fűződő jogaik megsértése miatt vagyoni és nem vagyoni káruk megtérítésére kérték kötelezni az alperest.

A Ptk. 75. § (1) bekezdése szerint a személyhez fűződő jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani. E jogok a törvény védelme alatt állnak.

A Ptk. 349. § (1) bekezdése értelmében államigazgatási jogkörben okozott kárért a felelősséget csak akkor lehet megállapítani, ha a kár rendes jogorvoslattal nem volt elhárítható, illetőleg a károsult a kár elhárítására alkalmas rendes jogorvoslati lehetőségeket igénybe vette.

A Ptk. 339. § (1) bekezdésének rendelkezése alapján aki másnak jogellenesen kárt okoz, köteles azt megtéríteni. Mentésül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható.

A Kúria elvileg egyetért a jogerős ítélet azon megállapításával, amely szerint a felperesek és az alperes között közvetlen közigazgatási jogviszony nem keletkezett. Ugyanakkor azzal, hogy az alperes rendőrei intézkedtek és szabálysértési eljárást kezdeményeztek, adott esetben ezen cselekményükkel közvetlenül nem érintett felperesek terhére is kár bekövetkezését eredményezhette, azaz a Ptk. 349. és Ptk. 339. §-a alapján érdemben kellett elbírálni a felperesek felülvizsgálati kérelmét, függetlenül attól, hogy a felülvizsgálati kérelemben vitatott érték a 3.000.000 forintot nem haladta meg.

Helyesen mutatott rá a jogerős ítélet arra, hogy az alperes terhére a kártérítő felelősség akkor állapítható meg, ha annak a Ptk. 339. § (1) bekezdésében meghatározott valamennyi feltétele fennáll. A felperesek tagjaival szemben sikertelenül kezdeményezett szabálysértési eljárás, amennyiben kárt okozott, jogellenes magatartás, azonban az intézkedő rendőrök felróhatósága jelen esetben nem állapítható meg. Az érintett személyek felmentését nem az eredményezte, hogy nem követtek el szabálysértést, vagy a cselekményük nem minősülhetett szabálysértésnek, hanem az, hogy nem lehettek tisztában azzal, hogy cselekményükkel szabálysértést követnek el, mert alapszabályukat elfogadva, a bíróság nyilvántartásba vette a felpereseket, és az alapszabály feljogosította a felperesek tagjait arra, hogy „egyenruhának tekinthető és rangjelzést” tartalmazó viseletben jelenjenek meg a nyilvánosság előtt.

A nem vitás tényállás szerint a tagok által viselt egyenruhák és

rangjelzések nagymértékben hasonlítottak a rendőrségi egyenruhákhoz, azaz az intézkedő rendőrök alappal következtethettek arra, hogy ezen egyenruhák és rangjelzések viselésével az elkövető személyek szabálysértést követtek el, amely a rendőrség intézkedési kötelezettségét önmagában megalapozta. Az igazoltatáskor és a szabálysértési feljelentés megtételekor a rendőrségnek nem kellett értékelnie és értelmeznie azt, hogy a tagok abban a feltevésben cselekedtek, miszerint magatartásukkal nem valósítanak meg szabálysértést, ugyanis az intézkedéskor - függetlenül a tagok által felmutatott, egyébként saját maguk által gyártott igazolványra - az eljáró rendőrnek nem állt rendelkezésére a felperesi egyesületek alapszabálya és a felperesi egyesületeket nyilvántartásba vevő bírósági határozat. Való tények észlelése alapján, okszerű mérlegelés eredményeként jutottak az eljáró rendőrök arra a következtetésre, hogy az egyenruhának és rangjelzésnek tekinthető ruházatot viselő személyek szabálysértést valósítottak meg, ezért a szabálysértési eljárás megindításakor úgy jártak el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható.

A felperesek felülvizsgálati kérelmükben a jogerős ítélettől részben független, egyéb kifogásokat is érvényesíteni kívántak. Így sérelmezték, hogy négy tagtársuk tekintetében a szabálysértési elmarasztalás a bíróság által is felülbíráltan fennmaradt. A felperesek által vagyoni és nem vagyoni kár megfizetése iránt előterjesztett keresetet tárgyaló polgári bíróság azonban e kérdés felülbírálatára nem jogosult.

A felülvizsgálati kérelemben is kifogásolták a felperesek, hogy az alperesnek perköltséget ítélt meg a bíróság, holott az alperest nem ügyvéd, hanem jogtanácsos képviselte.

A Pp. 67. § (1) bekezdés i) pontja alapján a jogi személy alperest alkalmazottja képviselhet, és a jogtanácsosi minőségben eljáró alkalmazott tekintetében a jogtanácsost a Pp. 67. § (2) bekezdése alapján az ügyvéd jogállása illeti meg. Ebből következik, hogy a jogi személy, ha a képviseletében jogtanácsos jár el, az ügyvédekre vonatkozó jogszabályok szerint igényelheti a jogtanácsosi képviselettel felmerült perköltség megítélését a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet alapján. Ezért a felperesek megalapozatlanul kifogásolták perköltségben való marasztalásukat is.

Mindezekre tekintettel a Kúria, jogszabálysértés hiányában a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta, és a Pp. 78. § (1) bekezdése valamint a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3.§ (2) és (5) bekezdése alapján a fentieknek megfelelően kötelezte a felpereseket személyenként 5.000 forint az alperes jogi képviseletének ellátásával felmerült jogtanácsosi munkadíj mint felülvizsgálati eljárási költség megfizetésére.

A felperesek személyes illetékmentessége folytán az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 5.§ (1) bekezdés d) pontja valamint 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 13.§ (1) bekezdése és 14.§-a alapján a le nem rótt 130.000 forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Budapest, 2013. június 19.

Dr. Mészáros Mátyás sk. a tanács elnöke, Böszörményiné dr. Kovács Katalin sk. előadó bíró, Dr. Baka András sk. bíró

Vné

A kiadmány hitelével:
tisztviselő